

DURVENDELEENDOEN: CREATIEF SCHRIJVEN

A square graphic with a light gray background and a dark gray border. Inside, the words 'Schrijven', 'zegt', and 'maar!' are written in a black, cursive, handwritten style, stacked vertically.

ONTDEK JEZELF IN TAAL

SCHRIJF JE MOOISTE TAAL

DURF TE VERTELLEN WAT JE VINDT EN VOELT

DURF TE VERKENNEN HOE JE DAT HET BESTE KUNT OPSCHRIJVEN

DEEL JE VERHALEN, GEDICHTEN EN IDEEËN MET ANDEREN

DOE HET!!

CREATIEF SCHRIJVEN 1: BEELDVERHAAL

Je kunt onderstaande oefening gebruiken om een culturele activiteit te verwerken.

De fruitmand van het beeld

Een beeldverhaal is een verhaal in beeld. Dat is natuurlijk niet juist: tekst speelt nog steeds een grote rol bij beeldverhalen – soms in de vorm van aparte teksten onderaan het plaatje (Bommel), vaker in ballonnetjes of als losse tekstjes vermengd met het beeld (pow! beng!). Soms klinkt zelfs een stem, een 'voice-over' zoals we die in films gewend zijn. Hoe het ook zij: een beeldverhaal is in ieder geval een verhaal. Met personages, een setting, een tijdsverloop, een spanningsboog, een conflict.

Oefening:

We draaien het proces om: we schrijven niet een verhaal, en maken daar de plaatjes bij (we zijn ten slotte schrijvers), maar we zoeken plaatjes en maken daar een verhaal bij. Daarbij maken we uitgebreid gebruik van de mogelijkheden die internet ons biedt.

Ga naar de zoekmachine Google en ga naar afbeeldingen. Tik nu een term of een aantal woorden in, die je al een tijdje fascineren of die te maken hebben met de culturele activiteit die je hebt gedaan, b.v. het thema ervan of jouw mening erover of de gevoelens en gedachten die de c.a. bij je opriepen. Bijvoorbeeld: badeend, liefde, of een andere afloop aan de film.

Zoek nu zes van de beste plaatjes uit, klik er op en als het plaatje uiteindelijk in volle glorie op je scherm staat, kopieer ze dan naar een speciaal mapje op je harde schijf. (Klik met de rechtermuisknop op het plaatje, kopieer het plaatje en plak het in Word). Bedenk vervolgens wat de plaatjes met elkaar te maken zouden kunnen hebben. Wat is het verhaal wat in je opkomt? Een verhaal van de eendjes zelf, van iemand die in bad gaat, van een verzamelaar of van een echte eend die verdwaald raakt in bad? (Je kunt deze oefening ook doen, door zes ansichtkaarten of oude foto's op een rommelmarkt te kopen.)

CREATIEF SCHRIJVEN 2

Je kunt deze opdracht gebruiken om een culturele activiteit mee te verwerken. Je neemt dan niet je eigen levensverhaal, maar dat van de hoofdpersoon uit een toneel-/filmvoorstelling.

Feiten, feiten, maar niet allemaal

Levensverhalen zijn persoonlijke verhalen. Dat is een kracht, maar kan tevens een beperking zijn. Je bent zelf zo bekend met je eigen levensgeschiedenis, dat je uit het oog verliest dat de lezer niet alle details interessant vindt. Is dat nodig, zo zou je je kunnen afvragen, dat we precies al die tijdstippen en data te noemen. Moet elke straat bij naam worden genoemd? Moet je al je medicijndoosjes erbij halen en exacte terminologie gebruiken, om authentiek te zijn? Duidelijkheid is prima, maar heb ook vertrouwen in het inlevensvermogen en de fantasie van je lezer.

Oefening:

Geef een feitelijke beschrijving van een situatie, bijvoorbeeld je eerste schooldag. Wees zo exact mogelijk (bijvoorbeeld: 'Om 8.31 uur ging de schoolbel, ik zat naast Jantje, we maakten een tekening van de vakantie.').

Beschrijf dezelfde gebeurtenis, maar nu vanuit je eigen beleving (ik was zenuwachtig, had bijna niet gegeten, ik werd verlegen van de grote jongen naast mij). Wat kun je van beide beschrijvingen gebruiken voor een boeiend en invoelbaar verhaal?

CREATIEF SCHRIJVEN 3

Je kunt deze opdracht gebruiken om een culturele activiteit te verwerken. Je schrijft dan een verhaal over de sleutelscène in een toneelstuk, film of andere voorstelling die je als c.a. hebt bezocht.

Sleutelscènes

Een verhaal moet natuurlijk boeiend, spannend en bijzonder zijn. Daarvoor heb je volgens de schrijfwetten een conflict nodig of liever gezegd een situatie waarin het wereldbeeld van je hoofdpersonage op de kop wordt gezet. Bij Robinson Crusoe is dit het moment dat hij aanspoelt op een onbewoond eiland, bij het eerste deel van Harry Potter het moment dat hij hoort dat hij de zoon van twee tovenaars is en naar een toverschool moet gaan. Zo'n scène zet je verhaal in werking, al het daaraan voorafgaande is voorspel.

Oefening:

Neem de sleutelscène waardoor de wereld van je hoofdpersonage – ambities, wereldbeeld, ideeën – in een keer uit elkaar spat. Voorbeeld: een verliefdheid terwijl je getrouwd bent, verraad in een vriendengroep, de verdwijning van een familielid. Beschrijf ook hoe de andere personages op het conflict reageren. Wat is hun rol?

CREATIEF SCHRIJVEN 4

Je kunt deze opdracht gebruiken als verwerking van een culturele activiteit. Je gebruikt dan een c.a. als inspiratiebron.

Dichten doe je met je hoofd, met je oren en je stem – maar vooral met je buik. Leer je poëtische intuïtie te gebruiken.

Kleine regenhandjes

Dichten doe je met je hoofd, zo wil het cliché. De dichter staart voor zich uit, maakt af en toe een krabbel en staart weer uit het raam. Krabt op z'n hoofd. Dan begint hij verwoed te schrijven, te krassen, verfrommelt het papier en staart weer uit het raam. Dat raam, waarachter niets lijkt te gebeuren.

De praktijk is vaak heel anders. Dichten is een fysieke bezigheid, waar je hele lichaam bij betrokken is en het onderbewuste, de intuïtie een grotere rol speelt dan de regels over rijm, metrum en beeldspraak. Wie 'Oote oote boe' van Jan Hanlo hoort, weet dat hier iemand vanuit z'n buik dichtte. En wat de grote dichter e.e. cummings bezielde toen hij de onsterfelijke regels 'nobody, not even the rain, has such small hands' schreef, is alleen te achterhalen als je zelf alle controle van je bewustzijn uitschakelt en deze regel in z'n naaktheid voelt.

Oefening:

Schrijf zonder na te denken een gedicht.

Ga niet eerst bedenken waar je het over wil hebben, maar ga zitten en schrijf. Denk niet over techniek, rijm en metrum, maar schrijf de woorden en zinsdelen op zoals ze rechtstreeks uit je onderbewuste komen.

Zet strepen of puntjes als je even niet op een bepaald woord kan komen. Schrijf door tot je genoeg hebt.

Leg deze versie weg, kom rustig op adem (kijk even uit het raam of sluit je ogen) en doe nogmaals deze oefening.

Lees de twee aanzetten en probeer te zien waar ze over gaan. Onderstreep goede woorden, passages, overgangen. Maak direct aantekeningen: hoe zie je hier een gedicht uit ontstaan?

Schrijf dat gedicht uit, ook weer zonder al te veel na te denken. Vertrouw op je taalintuïtie. Slijp pas in allerlaatste instantie het gedicht fijn.

CREATIEF SCHRIJVEN 5

Je kunt deze opdracht gebruiken om een culturele activiteit te verwerken. Het uitgangspunt is dan de zintuiglijke beleving die je gehad hebt bij die c.a.

Eten via de stoel

Waar komt poëzie vandaan? Tien interviews met dichters en je hoort evenzoveel antwoorden. De dichter Remco Ekkers formuleerde die vraag in een lezing anders, namelijk: wanneer ga je achter je schrijftafel zitten? 'Bijvoorbeeld wanneer je iets hebt gezien of gehoord of gelezen en er heeft zich een regel aan je opgedrongen. Een regel die op papier wil. Het hoeft niet de eerste regel te zijn in het definitieve gedicht, het kan de vijfde of achtste zijn. Sommige dichters weten intuïtief dat het de negende regel moet zijn en dat er twee strofen aan vooraf moeten gaan. Bij hen ontwikkelt het gedicht zich als een foto in een ontwikkelbad.'

Weer anderen zien poëzie als een altijd op te roepen activiteit. De Belgische dichter Pierre Kemp zei in een interview: 'In de middeleeuwen werden er festijnen gegeven, waarbij men onder de maaltijd weer plaats kon maken via de stoel. Zoiets heb ik nu ook. En buig ik te diep voorover, dan komt het er zo uitborrelen. Het moet weggereageerd worden. Ik hoor en zie en ruik overal gedichten in. Overal zijn aanknopingspunten.'

Oefening:

Wat heb je gehoord bij de c.a.? Wat heb je gezien? Gevoeld, geproefd, geroken?

Hoor, zie en ruik nu een gedicht. Concentreer je eerst op je gehoor. Sluit je ogen en luister goed. Schrijf nu op wat je hebt gehoord – niet alleen wat er rechtstreeks binnenkwam aan geluiden, maar ook wat er van binnen opkwam, of wat je achter de geluiden hoorde.

Doe hetzelfde met je andere zintuigen: kijken, ruiken, proeven, voelen. Vergelijk thuis je vijf zintuigelijke schetsen en zie hoe ze elkaar aanvullen. Maak nu vijf verschillende korte gedichten (voor elke zintuig een) en één langer gedicht, waarin alle zintuigen bij elkaar komen.